

# НАШИМ ДІТЯМ



МОДРЖАНИ  
1940  
II

ДИТЯЧА КОЛОНІЯ В МОДРЖАНАХ.

Товариство Український Дитячий Притулок відкриває на час літньої перерви, як і в попередні роки, У к р а -  
ї н с ь к у Д и т я ч у К о л о н і ю в М о д р -  
ж а н а х. До колонію приймаються діти від 6 - 12 років, -  
хлопці та дівчата. Оплата за перебування в колонію визна-  
чається в залежності від мастркового стану батьків.

Завдання колонію: дати дітям можливість перебути лі-  
то в здорових умовах та в українському середовищу. Прихо-  
дять в увагу головним чином ті діти, що потребують соціаль-  
ної опіки.

Помешкання під колонію знаходиться окремо в полі, да-  
леко від міста. Близько нього є річка та великий ліс.

Прохання подавати на управу Українського Дитячого  
Притулку в Модржанах.

ЗАПИС ДО УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ШКОЛИ.

Приймаються записи дітей всіх вічників/1 -5 / до  
Української Народної школи в Модржанах на шкільний рік  
1940/41. Школа є мішана. При школі є інтернат.

Школа затверджена Земською шкільною радою, як прива-  
тна п'ятирічна школа з правами прилюдности. Навчання про-  
водиться на підставі нормальних основ для державних на-  
родних шкіл Протекторату Чехи й Морави.

По закінченню народної школи діти поступають до  
української реальної гімназії в Модржанах. Управителем  
школи є п. Андрій Федорків, був. управитель державної на-  
родної школи в Дубовім на Карпатській Україні.

Прохання надіслати на управу Українського Дитячого  
Притулку в Модржанах.

---

Видає Товариство Український Дитячий Притулок, Модржани, 1018.

---



### ПОДАРУНОЧОК.

Мале, худеньке тільце з кострубатю головою й великими, сірими очима – то був Андрійко. Він живе в отої старої вдови, що зігнулася вдвоє як дожина! Ви певно знаєте його? Щодня весною бігав босий до школи, такий обірваний весь і майже ні з ким не говорив. Тільки все дивився сірими очима навкруги.

Андрійко сидить на зеленій траві і дивиться в небо – пасе гусенята з двору – і думає: Пап учитель в школі /такий добрий, добрий пап учитель! Не раз поглядить Андрійка по голівці і дасть гостинця! – Їм казав, що сьогодні свято всіх мам на світі. Сьогодні треба бути чемним і не робити жадних збитків, і треба дати якийсь даруночок мамі!

Андрійко немає мамі.

Не може їй дати жадного даруночка...

Сумно дитині ... А сонечко так ясно світить і цілує міленько землю тонким промінчиком. Раптом з Андрійком

закрутилось все: і земля, і гори, і гусенята, і він сам  
закрутився - стало темно - а потім ясно. Андрійко опинив-  
ся в розкішнім садку...

Іде він жовтою стежкою, а навколо нього ростуть па-  
хучі квіти і дерева, співають якісь чудові птахи...

" Андрійку! "

Хто це ?

Андрійко повернувся - - - за ним стояла маленька  
дівчинка з золотим волоссячком і такими синіми, синіми оч-  
ма, де синішими як волошки в полі.

" Ходи зі мною, Андрійку ; тихо промовила вона і про-  
тягнула до хлопчика свої біленькі пальчики.

Андрійко якось здивовано взяв її за ручку і вони  
пішли жовтою стежкою в глибину саду.

" Хто ти така? " наважився, врешті, опитати Андрійко.

" Я є день свята всіх мам, " сказала рожева дівчина і  
так мило, мило усміхнулася до нього.

" А в тебе ж є також мама? "

Андрійко похнюпив голівку:

" Нема ".

" Як нема? " здивувалася дівчинка.

" Нема ", тихо відповів Андрійко.

" Я живу в старої жінки - вдови, що зігнулася до землі,  
як лоза ".

Дівчинка замовкла на хвилину, а потім сказала:

" Є в тебе мама, Андрійку! Стара мама, яка тебе так ду-  
же, дуже любить! Для Неї ти живи і працюй! Для Неї вчися!  
А як виростеш, то помсти всі кривди, які їй хто коли вчинив! "

Андрійко широко розкрив очі - дівчинка зникла - небо  
над його голівкою стало таким синім, синім, як її очі і на  
ньому загорів золотом знак, який Андрійко так дуже добре  
знав, до якого книжком молився, - тризуб з ясним відблиском  
слави і величі України.

Андрійко зітхнув і розплющив очі - він сидів на зе-  
леній лаваді і нас гусенята з двору, а довкола синіли високі  
гіри... В церкві задзвонив тихенько дзвін...

Свято мамі.

Андрійко встав, склав малі, брудні рученята, так ніби

до молитви, і сказав:

" Ти є єдиною моєю мамою, Україно! Я Тобі сьогодні не можу нічого дати. Але я обіцяю, що я буду для Тебе працювати ціле своє життя! Я буду жити тільки для Тебе! Вір мені, моя Мамо! І хай ця свята обіцянка буде дарунком на Твоє свято! "

Вечір легесенько падав на землю – жовті купки гусенят тихо щebetали – дзвони дзвонили .

Свято мамі.

А в білу, як лебединий пух, душу Андрійка вливалось тихо, радісне щастя.

Н.Н.

### З А Й Ч И К И.

Марусі Кулієвич.

I.

Мете і мете.  
Для зайчиків – пустка:  
Минулась капуста,  
Нічого ніде.  
Мороз – без ослабку, –  
Вже мало не плачуть...  
Все бігають, скачуть,  
Постукують в ланки...  
Хухнуть та потруть,  
Та все надаремно...  
Ах, як неприємно, –  
Ланок не чуть!...



II.

Та – інша доба:  
У травах, у зелах,  
У шумах веселих  
Земля потопа.  
І зайчикам – рай:  
В зеленім приволлі –  
Усього доволі,  
Усього украй.  
Мороз не блука,  
Не вкусить за вушко, –  
Хіба лише мушка  
Укусить яка.  
А лапки оті,  
Небігані лапки?...  
Хай мерзнуть у жабки,  
Що завжди в воді!  
Та ні, і для цих  
Такого не треба,  
Бо сонечко з неба  
Гріє для всіх.



Олекса Стефанович.

## ВОВЧИКОВЕ КАЯТТЯ.

/ за сербською народньою казкою /

Деся почув вовчисько хижий,  
що вбивати гріх, -  
сумно голову похнюпив,  
сівши під горіх,  
над життям своїм замисливсь,  
олізоньки ковтав:

"Скільком зайчикам вухатим  
я життя ввірвав!

Скільки на той світ відправив  
бідних овечок!

А гусей тих немоторних,  
півників, качок!...

Навіть всіх і не згадати...

Грішний, грішний я!..."

І в душі його сіренький  
скигав каяття...

І надумався наш вовчик  
з лісу геть піти,  
щоб гріхи ті замолити  
десь на самоті.

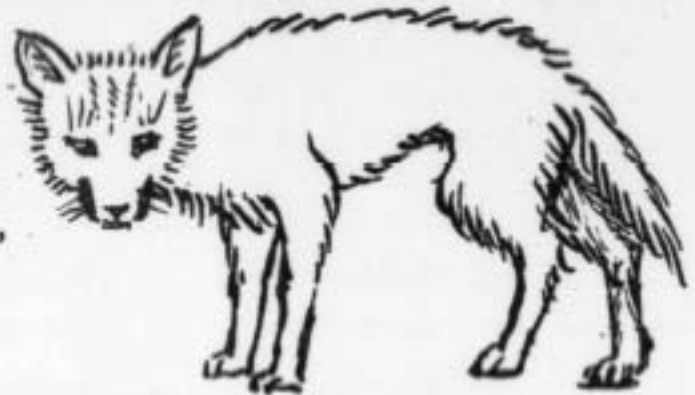
Тож про цю постанову  
зараз сповістив  
усіх більшеньких і менших  
 мешканців лісів:

"Друзі милі, присягаю, що  
відмі я  
починаю зовсім інше -  
правидне життя!

Хай мене вже не болять  
любі свечки,  
хай живуть собі спокійно  
гусоньки, качки, -

не займу їх, не зоб'яджу,  
бо то, знаєте, - гріх..."

Так промовивши смиренньо,  
сірий вовчик стих,



хижу голову похнюпив,  
/сумно хвіст окинув.../ -

За плече торбинку кинув,  
низенько вклонивсь,

тай пішов, - не сказати,  
вовчик то, чи ні,

йде спокутувати численні  
тяжкі гріхи...

Ось із лісу вже виходить,  
далі полем йде.

Бачить, хлопець босоногий  
гусочки пасе.

Але він іде тихенько,  
справді мов святий...

Коли це гусак осердитий  
/"Ах, який гладкий!"/ -

довгу шку витягає,  
на вовка сичить.

І той наміри святі  
забув в одну мить:

очі хижо заблищали,  
настобурчивсь хвіст -

з гусаком у паці вовчик  
подався у ліс!

Позбігалися всі звірі:

"Вовче, ти ж казав...?!"

"-А чому він, препоганий,  
на мене сичав!..."



Хатка наша - з тису - зрубу,  
курччі у неї ніжки.

- Ачеї подивитись любо? -  
когутик гугає з вишки.

Хатка на чотирі кути,  
лава - вздовж і проти печи,-  
щоб як небудь не забути -  
писаний на плоті глечик.

Братки дивляться до вікон,  
а на вікнах - все мережки,  
на долівці - мох і лико,  
і ведуть до нас всі стежки.

Як йти просто - кроків зо сто,  
та не близько як обходом.  
Можна трапити поростом,  
можна подем, можна бродом.

Не минають нашу хатку,  
глянути усім охота.  
І козуля з козульчатком  
забігають у ворота.

О.Лятуринська.

х  
х х

Сон приходе в черевичках  
через стомлені пороги.

Візьме книжку невеличку

таї малянки в ній розгорне,-

Краще батька, ліпше неньки

знає сон казкові чари.

не страшні, погані й чорні,  
а веселі, яснобарвні.

Тихо спить, мої маленькі -

сон розкаже казку гарму.

## Ї ж а к .

Тихо сон колеше ніч, миші сплять у норці.  
Позіхає мирно сич там в ліску, на горці.  
Клюва роззявляє, до-о-овго позіхає.  
Туна ніжками Їжак, ніби кінь копитом.  
Тягне яблука, ще й як! Спинку всю закрито!  
На голках гостреньких виснуть румянецькі!



Раптом чує: що за писк? Чи не плачуть миші?  
Там, у полі подивись, де васильки пишні.  
Мишеня маленьке, що кричиш, бідненьке?—  
Перед норкою змія лізе чорним дихом.  
Плачуть бідні, а земля так уся й притихла.  
Миші, мишенята, що тепер ділати?  
Там у норці вас п'ятірко, пухом норку вкрито.  
Мама зернят цілу мірку назбирала в літі.  
Миші, мишенята, де тепер тікати?

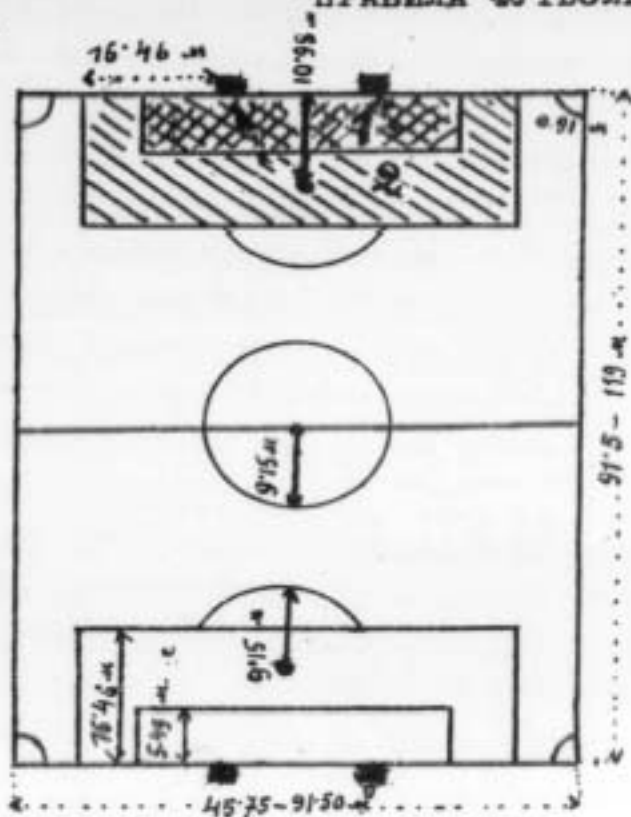



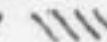
Чорним колесом лежить та змія погана.  
От Їжак біжить, біжить і ... гадюку тягне.  
Їжачок нахитрий хоче гада вбити!  
Утікла гадюка...Й як! Миші скачуть в норці.  
Тягне яблука Їжак, їстиме на горці.  
На голках гостреньких ябка румянецькі.

Г.Мазуренко.



## ПРАВИЛА ФУТБОЛЬНОЇ ГРИ.



двоє воріт, які мають завширшки 7.32 м., а заввишки 2.44 м. Стови, з яких складаються ворота, мають у промірі 12.50 см. Площа ч.1 /  / називається воротарською. Площа ч.2 /  / називається карною.

У футбольній грі грає на кожнім боці дружина, що складається з 11 гравців. У воротах грає гравець, що називається в о р о т а р е м. /гольман/. В обороні грають два гравці / правий та лівий / , які називаються оборонцями /беками/. Далі грає 3 гравців, які називаються поміччю /галдбеками/ й нарешті 5 гравців в нападі /форвард/, від права до ліва: праве крило /брек/, правий лучник/правий інсайд/, центр нападу /центрфорвард/, лівий лучник/лівий інсайд/ та ліве крило. Гра грається два рази по 45 хвилини. Грається мячем, який має обєм 68.5 см.ах 71 см. і важить 396 - 453 грами.

Гра починається копом зі середини поля до переду. Противорог при початку гри мусить стояти на колі, намальованім у середині поля. Після 45 хв.гри сторони міняються. Воріт, або гол є доцільно, коли м'яч цілов своєю вагою та обємом пройшов воротами. При стрілі на ворота, коли оборонець

Гра футбольова є дуже стара, її грали ще перед Р.Х. Зараз цю гру грають на цілім світі. Білі, чорні, жовті - взагалі всі народи грають футбол. Слово футбол значить: копати ногою.

Футбольове грище має завдовжки 119 м. /найдовше/ - 91.5 м. /найкоротше/. Завширшки - 91.50 м. /найвище/ - 45.75 м. /найкоротше/. У середині грища є місце, де починається гра, - це називається початок гри. На кожному кінці поля стоять

завивнив, що м'яч перелетів за лінію футбольного поля, то з цього є т.зв. коп з рогу, або, як кажуть, "корнер". Жадний гравець не сміє вмисно грати рукою. Лише воротар у карнім полі має право грати руками. За гравця рукою дається карний коп.

Важним правилом при футбольній грі є т.зв. правило офсайд. Це буває тоді, коли напад не може та й не має права нападати на ворожі ворота, як що не має перед собою двох ворогів /воротаря та оборонця/. Дуже багато правил має футбольова гра. На превеликий жаль не маємо місця, щоб подати Вам подробиці цієї гри.

М. Палій-Сидорянський.

#### ВІД ЧОГО ЗАХВОРИЛА КАТРУСЯ.

Кілька днів підряд йшов дощ, віяв холодний вітер. Наші діти не могли вийти на двір і нудилися в хаті. Нарешті, пробуджуються раз рано, дивляться у вікно, а там сяє сонце, небо блакитне, а трава та дерева зелені аж блищать на сонці, і світяться на них капки роси. Наші діти зраділи, швиденько зібралися і всі троє, — Марійка, Петрусь і Катруся



вбігли на двір бавитися. З ними побіг і їх приятель песик Рядко.

Недалеко ставили новий будинок. На вулиці біля нього були купи піску та глини. Діти зараз-же побігли туди, бо знали, що з мокрого піску дуже добре робити пасочки, а з мокрої глини ліпити мисочки та виробляти різні звірятка. Тут наші діти пустялися до цікавої забави і не помічали, як минав час. Аж прийшла пора обідати, і мама гукає, кличе їх до дому їсти. Що робити? Шкода кинути приємну забаву, але вже і їсти дуже хочеться. Думають собі діти: швиденько побіжимо, наїмося, та й назад сюди повернемося. Так і зробили.



Прибігають до дому, а там вже накритий стіл біленькою скатертинною, а на столі стоять мисочки повні смачного борщу, що зварила мама, й на полімиску накрайний хліб. А як все смачно пахне! Так хочеться їсти, аж слинка тече.

Та тут старшенька Марійка, що вже в зимі ходила до школи, згадала як в школі вчителька і лікар розказували, що на брудних руках завжди бувають маньєсенські хробачки /бек-

терії/. Вони такі маленькі, що їх не видно простим оком. Тільки можна їх побачити через особливі побільшувчі іскелка, й вони дуже швидко множаться. Але хочь ці хробачки маленькі, та дуже шкідливі, бо як їх проковтнути, то можна захворіти. Щоб таке не сталося, треба кожний раз, перед тим, як їсти, вимити руки. Марійка швиденько принесла води й налила в миску. Петрусь та вона зараз же помили собі руки.

Маленька Катруся не захотіла митися. Може тому, що була голодна, а може й тому, що охляла, бо напеклась на сонечку. Вона зачала вередувати, плакати та кричати: "Не хочу бути чистою". А потім брудні пальчики встромляла до рота, бо мала таку негарну звичку.

Старшим дітям було не до тсго, щоб гаяти час з дуренькою дитиною. Вони поспішали швиденько наїстися та йти знов бавитися. Мама працювала в господарстві і не мала часу доглянути за дитиною. Так Катруся з брудними рученятками і пообідала. Тримала ними і хлібець, і солодкий медівничок, і яблучко, що мама дала на закуску по обіді.

Та нещастя! На другий день у Катрусі дуже заболів



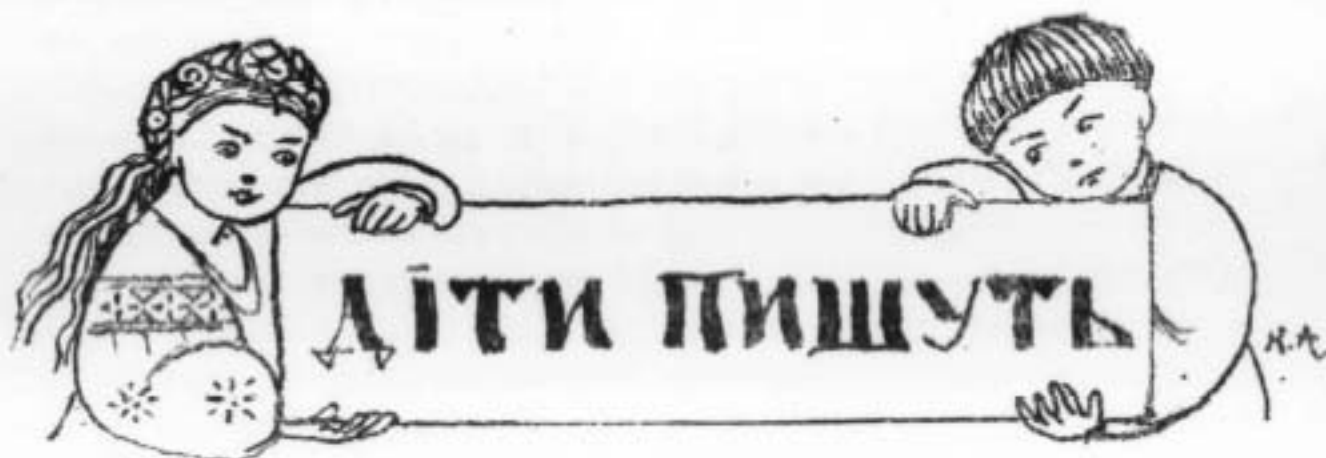
животик. Від животика і головка стала горяча та тяжка. Ноженята ослабіли, колінця підгинались. Не могла Катруся вдержатися на ніжках, мусіла лягти в ліжку. Мама перелякалась, закликала на пораду лікаря. Лікар дав Катрусі пити

що спекле мама. Наказав увесь час, поки вона хворіє давати їй їсти тільки юшку та ріденьку кашку. Вони їй так обрид-ли і не сміли, що аж не хотіла їх їсти.

На дворі, як навмисне, весь час було гарно, тепло. Старші діти бавилися на вулиці, ходили до річки купатися та в ліс збирати суниці й гриби. А маленька хвора Катруся мусіла сама цілий тиждень лежати в ліжку, аж пока вицужала. І все це лихо сталося тільки через те, що перед їдою не мила руки.

Написала Н.М.

Малюнки Т.М.



### ПРИГОДИ ГНОМИКА ТОМИКА.

/ продовження /.

Томик з радістю простерся,  
бо вже цілу днину дорся  
й вештався усюди, всюди.  
Ну! Тепер забув всі труди.

Листячком сухим накрився  
й глибоко собі зарився.  
Гарний сон йому приснився.  
Але ба! Сумний він був...

Не були це дивні грачки,  
ані кури,ані качки.  
Це була мара якась,  
що з нудьгою улялась  
просто в нього. Ні! Сказати,  
він побачив батька й мати,  
ніби кличуть знов його,  
не хотів він віри йняти:  
Чом-же кличуть знов? Чого?  
Де там! це лиш привид був.  
І збудився він зі сну  
та й подякував грибкові,  
і помчав в далеку путь.  
Ось сонечко виходить.  
Чути пташки голосок.  
Том іде, на став приходить.

Пра ставку гуде жучок.  
Томик добре зголоднів.  
Він обди й туди мудрує,  
як тут раду дати собі.  
От і вудочку майструє.  
Буде рибка на обід!  
Пан Жучок приходить, каже:  
"Я наловлю черв'ячків.  
Ми-х обидва вже голодні -  
Будьмо друзі ми собі!"  
"Згода"- йому руку Томик.  
Вже й зі ставу рибки є.  
Пан Жучок розмухав огник,  
і - вже кожний з них жує.

-----  
В.Стовбуненко, учень III кл.  
укр. реал. гімназії.

#### МІЙ СПОГАД ПРО КОЛОНІЮ.

Зпочатку діти жили в колонії в Модрканах. Потім перевели колонію до Мостецького Млина. Було там дуже гарно. Біля нашого помешкання протікала невеличка річка, через котру проходив місток, кругом був ліс, цілий день ми чули спів пташок. В цій річці ми умивались та купались. В лісі збирали гриби та дрова. Теж ходили до лісу на горіхи та ягоди. Ми приносили повні кошики грибів, які варили та сушили. Були то різні гриби, але найбільше було піддубників. Пригадую собі, як перший день всі діти пішли в ліс. Йдемо і дивимось, чи нема грибів. Аж тут одна дівчинка закричала: "гриби!" Ми всі туди кинулись та й побачили повно грибів піддубників. Також в лісі ми бачили тетервака /глухаря/, якого ще ніколи ми раніше не бачили. В середині ліса зустріли ми жолу, до яких давали сіно для оленів та козуль. Було там багато слідів цих звірів.

Дуже багато мали ми приємностей, але про все і не згадаю. В річці ловили на вудочку риби. Були то тільки маленькі риби. Ми їх навіязували на шнурочок і опускали в воду, а до них чіплялись у воді раки. В один день зловили десь з 50 раків.

Часто в вечорі розкладали діти ватру – таку велику, велику! Тут ми співали різні українські пісні і до нас приходили слухати різні люди з weekendових хат. У вогні ми пекли бараболі та яблука.

Їху нам варила пані вихователька, а ми їй помагали. За продуктами ми ходили до села Братроніц. Там ми й стри-глись.

Мені було там так добре, що не хотілось і до дому повертатись.

Ю. Олійник, учень укр. нар. школи.

### ПОДОРОЖ ДО ПРАГИ.

2. червня ц.р. діти нашої школи були в Празі. Їхали спочатку автобусом, потім трамваем. З трамваєм ми бачили, як пливають пароплави та вітрогони/парусники/. На пароплавах було дуже багато людей, бо це було в неділю. В Празі ми відразу пішли до Українського Музею. Там була виставка українських часописів. Книжечки-часописи були розміщені на столах. Було їх дуже багато. Були там "Світ Дитини", "Дзвіночок", "Пчілка" та інші. Між ними був і наш часопис "Нашим Дітям". Потім піднялися ми трохи вище, де були образи Шевченка, Франка та інших письменників, а також всякі варізи з мрамору. Пан професор заводив нас до кімнати, де була українська зброя, одяг, український воєнний прапор, що був роздертий на війні. Всім дітям дав пан професор по 5 цигарок.

З музею ми пішли на Вишеградську фортецю. Звідтіля ми дивились на Прагу, де бачили багато церков і веж. Потім пішли на українську виставу на Вишеграді. Там виступали українські діти з Праги. Вони грали дію "Свято матері", говорили вірші, співали українські пісні та танцювали. Грав там також малий хлопчик Богдан Мамдзюк. Він грав дуже смішно, але гарно. Це було свято матері, на якому крім нас було багато дорослих людей. Всім нам там давали цукорки.

Подорож до Праги хоч нас стомила, але ми залишились дуже задоволені цією подорожжю.

## ДЛЯ РОЗВАГИ.

Х т о   ц е   з р о б и т ь ?

На столі розложено 12 сірників по 4 штуки в трьох позовних рядках.



Хто розложить ці сірники так, щоб їх було по 4 штуки як в позовному, так і в прямокутному положенні.

Х т о   н а в и д ч е   в и ч и с л и т ь ?

Ромко по закінченні школи взявся господарювати. Купив декілька десятків курят та кріликів і почав їх годувати. Але через літо багато їх загинуло, бо він не знав, як треба справно їх доглядати. Залишилося у нього всього 44 штуки куряток та кріликів. Всі вони разом мали 100 ніжок. Вчисліть, скільки залишилось окремо курят та скільки кріликів.

Літак летів з Праги до Брна 1 год. 20 хвилин, а назад летів тільки 80 хвилин. Чи є це можливо?

### Хрестиківка ч. 2.



невський струмент  
чоловіче імя  
домашня тварина  
те, що пемо  
частина землі  
пора доби  
чоловіче імя  
орган змислу

Vydává: Ukrajinská dětská ústředna  
Modřany 1018.

Lit. rozmnožil V Jarkovský Praha II. Ječná 24.